

Umsögn Bændasamtaka Íslands um drög að nýjum náttúruverndarlögum:

Ýmis atriði eru aðfinnsluverð

Umsagnarfrestur um drög að breytingum á náttúruverndarlögum rann út sl. föstudag. Bændasamtök Íslands (BÍ) skilðu inn umsögn í fimm lóðum.

Undanþágur frá banni við akstri utan vega

Gerð er athugasemd við 2. málsgrein 2. greinar þar sem fjallað er um undanþágur frá meginreglunni um bann við akstri utan vega. Í athugasemd BÍ segir „að tryggja verði í lögum að bændum og landeigendum verði heimilt að nota vélknúin ökutæki vegna nýtingar jarða sinna, við smala-mennsku, girðingarvinnu, nýtingu hlunninda og aðra starfsemi sem fylgir eðlilegri landnýtingu. Það er ekki ásættanlegt að ákvörðun um undanþágur af þessu tagi verði háð geðþótta ráðherra og Umhverfisstofnunar hverju sinni [...] Því er lagt til að kveðið verði á um undanþágheimild vegna starfa manna við landbúnað í lögum um náttúruvernd á sama hátt og aðrar þær undanþágur sem taldar eru upp í frumvarpsdrögnum. Enn fremur er eðlilegt að auk þess verði kveðið á um undanþágu vegna landgræðslustarfa. Bændur vinna mikið starf við uppgæðslu á aftréttum og í þjóðöldum, m.a. í samvinnu við Landgræðsluna. Því starfi fylgir óhjákvæmilega akstur utan vega sem undirritaðir aðilar telja eðlilegt að fái undanþágu. Eðlilegt er að kveða nánar á um skilyrði fyrir undanþágum í reglugerð en það er ítrekað að undirritaðir aðilar leggja ríka áherslu á að þær verði tryggðar í lögnum sjálfum.“

Merking vega inn á kort
Í 4. málsgrein 2. greinar kemur fram að umhverfisráðherra skuli kveða á um gerð kortagrunns í reglugerð og að gerð kortagrunnsins verði í höndum Landmælinga Íslands. BÍ leggja á það áherslu að Landmælingum Íslands verði gert að hafa samráð við aðila sem hafa nú þegar undir höndum kortagrunna af þessu tagi. „Þá er lyk-iláhersla lögð á að leitað verði samráðs við hagsmunaaðila, þ.m.t. við eigendur lands sem vegir liggja um, áður en ráðherra staðfestir kortagrunninn [...] Ekki þarf að fjölfjörða um bændur og land-eigendur hafa ríka hagsmuni af því hvar vegir eru merktir inn á kort af jörðum þeirra.“ segir í umsögninni. Þá er einnig gerð athugasemd við að ráðherra sé falið það vald að ákveða með reglugerð hver lág-marksskilyrði séu fyrir þá af skrá megi vegslóða í kortagrunni. BÍ telja að nauðsynlegt sé að kveða á um það í lögum hver lágmarksskil-yrðin eru.

Stærðarviðmið framkvæmdaleyfa lækkuð

Í 1. málsgrein 3. greinar er lagt til að stærðarviðmið til framkvæmdaleyfis á landi verði lækkað úr 3 ha í 1 ha, vegna hættu á röskun á tilteknum náttúruyrirbærum. BÍ leggst gegn þessari breytingartil-lögu, þar sem hún hefði í för með sér að nánast öll framræsla votlend-is vegna rektunar yrði útilökuð vegna aukins kostnaðar. Þá sé þetta til þess falið að hefta og hindra eðlilega búskaparhætti, koma í veg fyrir framþróun í landbúnaði og takmarka enn frekar ráðstöfunar-

og nýtingarrétt landeigenda yfir eignum sínum.

Í umsögninni er ennfremur bent á að nýrketun lands sé mjög lítil og eigi sér fyrst og fremst stað á landi sem þegar hefur verið afmarkað til rektunar með fram-ræslu af einhverri gerð. „[Bændur hafa verið] hvattir til þess að draga úr beitarálagi á úthaga og aftrétti, sem jafnframt leiðir til þess að afla þarf aukins fódurs af rektarlandi. Landbúnaður er mikilvæg atvinnu-grein sem skapar fjölpætta atvinnu og tryggir fæðuöryggi þjóðarinnar. Frjósamasta og besta rektarland-ið er einmitt á vel framræsta mýr-lendi. Bent er á að framræsla sem þessi gerist í sumum tilvikum verði til þess fallin að tryggja velferð dýra sem ganga á landinu, þ.e. komið í veg fyrir hættur sem þeim eru búnar á ofangreindum svæð-um.“

Túnrækti í uppnámi

Í 1. málsgrein 4. greinar er lagt til bann á innflutningi á lifandi, framandi lífverum nema með leyfi Umhverfisstofnunar. Það gildir þó ekki um búfé eða framandi plöntu-tegundir sem ætlaðar eru til yl-eða garðræktar. BÍ segja að samkvæmt þessu eigi undanþágukveðið ekki við um plöntutegundir sem ætlað-ar eru til túnræktar, grasræktar og grænófóðurræktar. Er gerð athuga-semnd við þetta, enda eigi framrækt-ur á fræjum nær allra nýttjajurta í íslenskum landbúnaði sér stað í öðrum löndum. „Framræktun á fræi er hluti af hraðari kynbótaframfór-ða á nýttjaplöntum sem þarf til að aðlaga yrki til notkunar hér á landi. Innflutningur á fræi nýttjajurta er

því undirstöðuatriði í íslenskum landbúnaði og með tilföllum þess-um er lagt til að komið verði á enn þunglamalegri og meira íþyngjandi stjórnsýslu gagnvart bændum.“ BÍ telja að túnrækt á Íslandi verði sett í uppnám verði undanþágan ekki látin gilda um plöntutegundir sem ætlaðar eru til túnræktar.

Náttúrufræðistofnun eini umsagnaraðilinn

Í 3. málsgrein 4. greinar er kveðið á um að Umhverfisstofnun skuli leita umsagnar Náttúrufræðistofnunar Íslands um umsóknir um leyfi fyrir innflutningi á lifandi, framandi líf-verum. Bændasamtökin leggjast gegn því að Náttúrufræðistofnun verði eini umsagnaraðilinn vegna þessara umsókna. Telja þau að náð sú hugmynd fram að ganga reynist nauðsynlegt að afla slíks leyfis vegna innflutnings á fræj-um, t.a.m. Segja þau óþeppilegt að Náttúrufræðistofnun sé falið stjórnsýslulegt vald til þess að veita umsögn um framangreint, því fagþekkingu á því er varð-ar landbúnaðs sé miklu fremur að finna hjá Landbúnaðarháskóla Íslands.

Breytingarnar á náttúruverndar-lögnum taka á nokkrum þáttum laganna sem þykir þrýnað að bæta úr, en heildarendurskoðun biður enn um sinn. Svandís Svavarsdóttir umhverfisráðherra skipaði nefnd í nóvember 2009 til að vinna að endurskoðun laganna og er þetta afrakstur fyrri áfanga verkefns. Hægt er að nálgast frumvarpsdrög-in á vef umhverfisráðuneytisins, <http://www.umhverfisraduneyti.is>

/smh